

Rusya Türkiye’de Dört Adet Nükleer Reaktör Yapacak....

Derleyen : Elk. Müh. Necati Kasap
necati.kasap@emo.org.tr

“Ölümü Gösterip Sıtmaya Razi Etmek”

Türkiye ile Rusya arasında 18 Mayıs 2010 tarihinde dört adet 1200 MW gücünde nükleer reaktör yapımı için anlaşma imzalandı. Akkuyu’da yapılacak santral anlaşmasını, Türkiye adına Başbakan R.Tayyip Erdoğan ile Rusya adına Başkan Dimitry Medvedev imzaladı. Anlaşma, Rusya’nın daha önce yurt dışında yaptıklarına benzemeyen bir şekilde, yapım, işletme ve finansman sağlama yerine santralin sahibi olmayı içeriyor. Rus firması Rosatom teklifini Ağustos ortalarında verecek. Rusya 20 Milyar \$

bütçesi olan nükleer santralin 49% hissesini uzun dönemde Türkiye’deki firmalara ve başkalarına devredecek. Türk firması Park Teknik ve EÜAŞ hisse devredilecek olan başlıca iki firma olarak belirlendi.

Akuyu’daki santral alanı EÜAŞ tarafından temin edilecek. TETAŞ ise üretimin belli bir oranını satın almayı garanti edecek. (İlk iki ünitenin üretiminin 70%’ini ve son iki ünitenin üretiminin 30%’nu 15 yıl süre ile). Yani yarısı 12.35 sent usd/kWh olarak garanti kalanı serbest satışa açık olacak.

Nükleer santralin 2016-2019 yılları arasında inşa edilmesi kararlaştırıldı. Bununla beraber ilk ünite yapım lisansının alınmasından sonra yedi yıl içinde tamamlanacak.

Anlaşma ile ayrıca nükleer yakıt ve radyoaktif atıklar ve kurulabilecek olan Türk nükleere yakıt santrali için de işbirliği sözü verildi.

Anlaşma Türkiye ve Rusya Parlamentolarında onaylandıktan sonra yürürlüğe girecek.

Nükleer Santral Anlaşması için Ne Dediler?

Erdal Apacık, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Yazmanı

Nükleer santral yapımına ilişkin olarak adı yarışma olan, ancak tek katılımcının teklif verdiği ihalenin yargı kararıyla hukuka aykırı olduğu saptanmıştı. Buna rağmen, aynı ihale devletlerarası ikili anlaşma yoluyla yargı denetiminden kaçırılarak yanlış yolda devam edildi. 12.5 cent/kwh üzerinden alım garantisi verilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Bu, yüksek bir rakamdır. Alım garantisi verilmesi vatandaşları pahalı elektrik tüketimine mecbur bırakacak.

Nükleer santrallerin temiz olmadığını, ciddi atık sorunları bulunduğunu, kaza riskleri barındırdığını, ucuz olmadığını söylemeye devam ediyoruz. Bu anlaşma ile ne ülke ne de kaynak çeşitliliğinden söz edilebilir. Elektrik mühendisleri olarak yerli kaynaklara önem veren bir enerji politikasını savunuyoruz.

Selahattin Baysal, Rüzgar Enerjisi Santralleri Yatırımcıları Derneği

Bilindiği üzere Türkiye’nin büyük ölçeklerde rüzgar, hidrolik, güneş, biyokütle vb. yenilenebilir, yerli ve temiz enerji kaynakları bulunuyor. Öncelik bu kaynakları azami ölçüde kullanmak olmalı. Uzun ve yorucu gayretler sonucu yasalaşan mevcut Yenilenebilir Enerji Kanunu ile 5.5 cent /kwh üst sınır getirildi. Bu fiyatlar diğer ülkelerde verilen teşviklerin çok altında kalmaktadır. Şu an Meclis gündeminde bulunan YEK Tasarısı ile yenilenebilir enerji projelerinin önü açılacakken, tasarının sırf kamusal yük ki kesinlikle doğru değil, oluşturduğu gereğiyle beklemeye alınması, nükleer enerjiye ise bu tarz teşvik verilmesi ülkemizin enerji politikası açısından doğru bir yaklaşım değildir.

Şule Ergün, Nükleer Mühendisler Derneği Saymanı

TEİAŞ’ın çalışmaları 2014 yılında

açık tahmin etmekte. Hacettepe Üniversitesi’nde yapılan bir tez çalışmasında 2017 yılı için talebin karşılanamayacağı görülmektedir. Dolayısıyla, nükleer santraller elektrik piyasası üretim genişlemesinde önemli bir alternatif olarak görülmektedir. Bunun yanında, teknolojiyle ilgili “nasıl yapıldığını bilmek” Türkiye’ye kazandırılabilirse Güney Kore’nin yaptığı gibi, kısa zamanda Türkiye kendi santrallerini yapıp işletilebilir bir ülke konumuna gelebilir. Eğer santral tamamen Rusya tarafından işletilecek ve teknoloji transferi gerçekleşmeyecekse, bağımlılık sözkonusu olacak.

Özkan Ağış, Türkiye Kojenasyon ve Yenilenebilir Enerji Teknolojileri Derneği Başkanı

Üretim sisteminin nükleer santrallerle takviyesi gerekli mi sorusunun cevabı, TEİAŞ’ın halen geçerliliğini koruyan gelecek 10 yıllık programda

var. Bu resmi projeksiyonun kurulu güç rakamlarına ve tertiplenmiş yük eğrilerine nükleer güç dahil edilmiş. En iyimser tahminle ilk nükleer santralımızın 10 yıl içinde işletmeye giremeyeceği kabul edilmiş.

Türkiye'nin etrafı enerji kaynakları zengin ülkelerle çevrilmiş olduğu halde, ne üretimde ne de rezerv kapasitesinde kendimize yeterliyiz. Bu bağlamda, linyit ve yenilenebilir kaynaklarımızdan başta rüzgar ve akarsu olmak üzere jeotermal, biokütle, biogaz, şehir atıkları ve güneşin teşvik edilmesi ulusal hedefimiz olursa, nükleer enerji gibi takviyelere gerek kalmayacak. Kanaatimizce

nükleer santral, nükleer teknolojiden uzak kalmamamız yönünden önemli. Yoksa, Türkiye'nin 10 yıl sonra ulaşacağı 60 bin MW içinde nükleerin payı ne kapasite ne de üretim yönünden önem arz edecek. İlk nükleer santral 2018 yılına kadar işletmeye açılabilirse bunun kapasite takviyesi yüzde 3, üretim takviyesi yüzde 3.5 olacak. Ama, 2018 yılına kadar teşvikler çıkabilirse, sadece yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik sistemimize takviyesi yüzde 20'ye kadar çıkabilir.

Taylan Erten, Dünya Gazetesi Yazarı

Enerji dünyasında bu anlaşmanın Rusya'ya enerji bağımlılığını katmer-

leyeceği konusunda dikkati çeken bir görüş birliği var. Türkiye'nin en büyük doğalgaz tedarikçisi olan Rusya'nın yanı sıra elde edeceği nükleer enerji tekeli bu nedenle kaygıyla karşılanıyor.

EMO 12 Mayıs'ta yaptığı açıklamada yüksek yapım maliyetinden doğacak sonuçları şöyle vurgulamıştı: Nükleer santral üzerinden 15 yıl gibi uzun vadeli yüksek fiyat düzeyinin garanti edilmesiyle enerji fiyatlarında artış yapısal hale getirilmiş olacak. Ayrıca ortalama fiyat üzerinden Türkiye, Rusya'ya 15 yılda satın alacağı 415 milyar kwh'lık elektrik karşılığında 51 milyar dolar ödeyecek..

Resmi Gazete'den

Tarih	Sayı	Kurum	
1 Haziran 2010	27598	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
3 Haziran 2010	27600	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu	Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
4 Haziran 2010	27601	Çevre ve Orman Bakanlığı	Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi Ve Yönetimi Yönetmeliği
8 Haziran 2010	27605	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Enerji Sektörü Araştırma-Geliştirme Projeleri Destekleme Programına (Enar) Dair Yönetmelik
8 Haziran 2010	27605	Çevre ve Orman Bakanlığı	Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği
8 Haziran 2010	27605	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Yeşilirmak Elektrik Dağıtım A.Ş.nin Özelleştirilmesi (Tebliğ Tarih: 07/06/2010, Karar no : 2010/35)
8 Haziran 2010	27605	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş.nin Özelleştirilmesi (Tebliğ Tarih: 07/06/2010, Karar no : 2010/36)
10 Haziran 2010	27607	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarına ve Eğitici Kuruluşlara Verilecek Eğitimlere Dair Tebliğ (Tebliğ No: Yığ-16/2010-01)
11 Haziran 2010	27608	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Sektörel Tanıtım Gruplarının Kuruluşu Ve Faaliyetlerine İlişkin Tebliğ (İhracat: 2010/6)
17 Haziran 2010	27614	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Elektrik, Su Ve Gaz Sayaçları Tamir Ve Ayar İstasyonlarına Dair Kriterler Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: Ösgm/2010/13)
18 Haziran 2010	27615	Sağlık Bakanlığı	Diyaliz Merkezleri Hakkında Yönetmelik
22 Haziran 2010	27619	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
24 Haziran 2010	27621	KANUN	Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun (Kanun No. 5998 Kabul Tarihi: 17/6/2010)
26 Haziran 2010	27623	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil Ve Mesleki Denetim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
26 Haziran 2010	27623	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
26 Haziran 2010	27623	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.nin Özelleştirilmesi (Tebliğ tarih : 24/6/2010, Karar No : 2010/42)
27 Haziran 2010	27624	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Bilirkişi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
28 Haziran 2010	27625	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
28 Haziran 2010	27625	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Disiplin Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
30 Haziran 2010	27627	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik